Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Tiit Papp
Eesti Kurtide Liidu esimees
Eesti Kurtide Liidu 95. juubeli ettekanne 30.09.2017

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- Lühike ülevaade ajaloost
  - Ajaloo materjalide käsitlus ja positsioon
    - Allikad ja probleemid
  - Eesti Kurttummade Seltsi (EKS) tekkelugu
    - Hetkeseis enne seltsi asutamist
    - Põhjused ja vajadused asutamiseks

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- Lühike ülevaade ajaloost
  - Eesti Kurttummade Seltsi tekkelugu

Andrei Jegorov

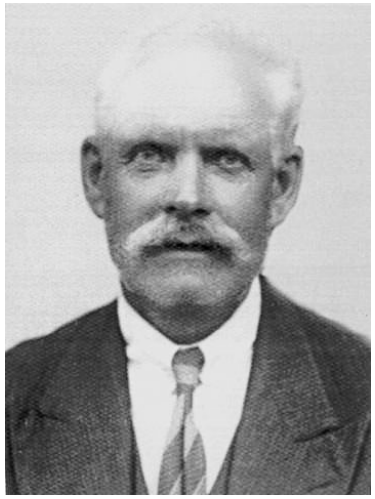

Karl (Kaarel) Luht

Rein Tomson

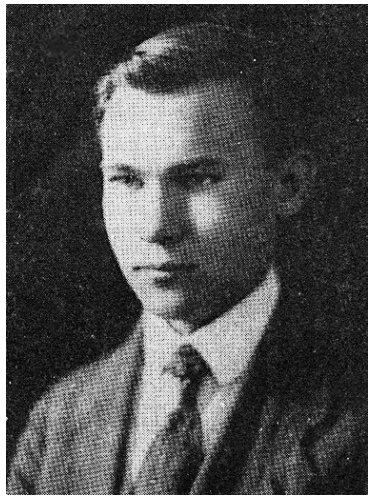

Eduard Kalm

- Seltsi asutamise aeg – 9. märts 1922, võttis osa 40 kurti
- Koostamisel võeti Soome eeskuju (540 marka tõlkimise eest)
- Põhikiri registreeriti 22. mail 1922 Tallinna-Haapsalu Rahukogus
- §5: Seltsi tegevuspiirkonda kuulub kogu EV ja tema juhatuse asukohaks on Tallinn

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- Lühike ülevaade ajaloost
  - Ajaloo materjalide käsitlus ja positsioon
    - Allikad ja probleemid
  - Eesti Kurttummade Seltsi (EKS) tekkelugu
    - Hetkeseis enne seltsi asutamist
    - Põhjused ja vajadused asutamiseks
  - Eesti Vabariigi perioodi tegevused ja eesmärgid
    - Kommunikatsioon
    - Sotsiaalsete küsimuste lahendamine
    - Kultuuri viljelemine
    - Hariduse väärtustamine
    - Sport

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- Eesti Vabariigi perioodi seltside tegevuse ülevaade 1922 – 1933
  - Esimeeste tihe vahetumine ja võimuvõitlused (Karl Luht, Rein Tomson, Eduard Kalm, August Mesilane, Rein Tomson)
  - Seltsi ülalpidamine keeruline, korjandused (Karl Luht), loteriid, liikmemaksud jne.
  - Isetegevused, väljasõidud, koosviibimised, ajakirjandus (Kurttummade Hääl) jne.
  - Tööhõive keeruline, EKS tsemendikividetööstus “Liivi Betoon” Eduard Kalmi juhtimisel (1929 - 1931)
  - EKS juhatuse otsustav idee ja otsus luua Ülemaalise Kurttummade Liit – 25. juuni 1928
  - 1928 – 1934/36 ajavahemiku segane info, millal loodi Tallinna Kurttummade Selts, milline on õigusjärglus, see ajavahemik vajab autentset uurimist.

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- Seltside loomine
  - Pärnu Kurttummade Selts "Vaata" (PEKS "Vaata") asutati 1925. aastal. Põhikiri registreeriti Viljandi–Pärnu Rahukogu poolt 31. jaanuaril 1925. a.

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- Seltside loomine
  - Saaremaa Kurttummade Seltsi põhikiri registreeriti 10. oktoobril 1930. aastal Tallinna Siseministeeriumis. Seltsi tegevusega ei tuldud toime, alles 1933. aastast hakkasid asjad jälle liikuma Karl Luht'i õhutusel.

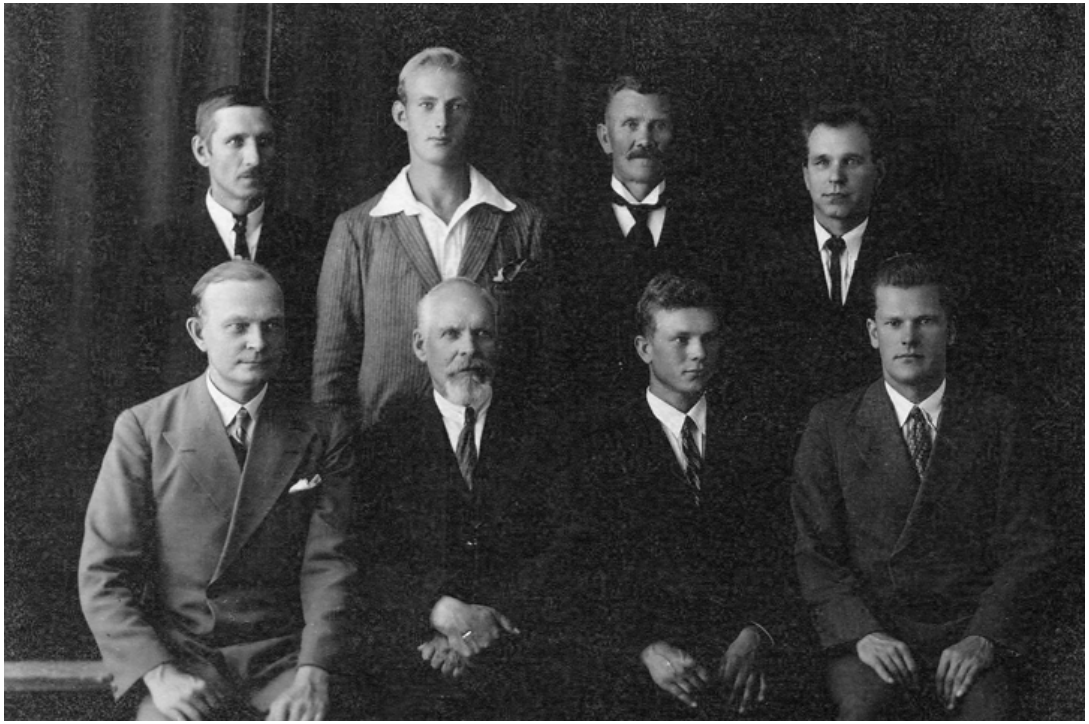

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- Seltside loomine
  - Tartu Kurttummade Seltsi ,,Sõprus“ algatas oma tegevust, kui kinnitati põhikiri kohtu – ja siseministri poolt 9. veebruaril 1931. a, üheks asutajaks Karl Luht.

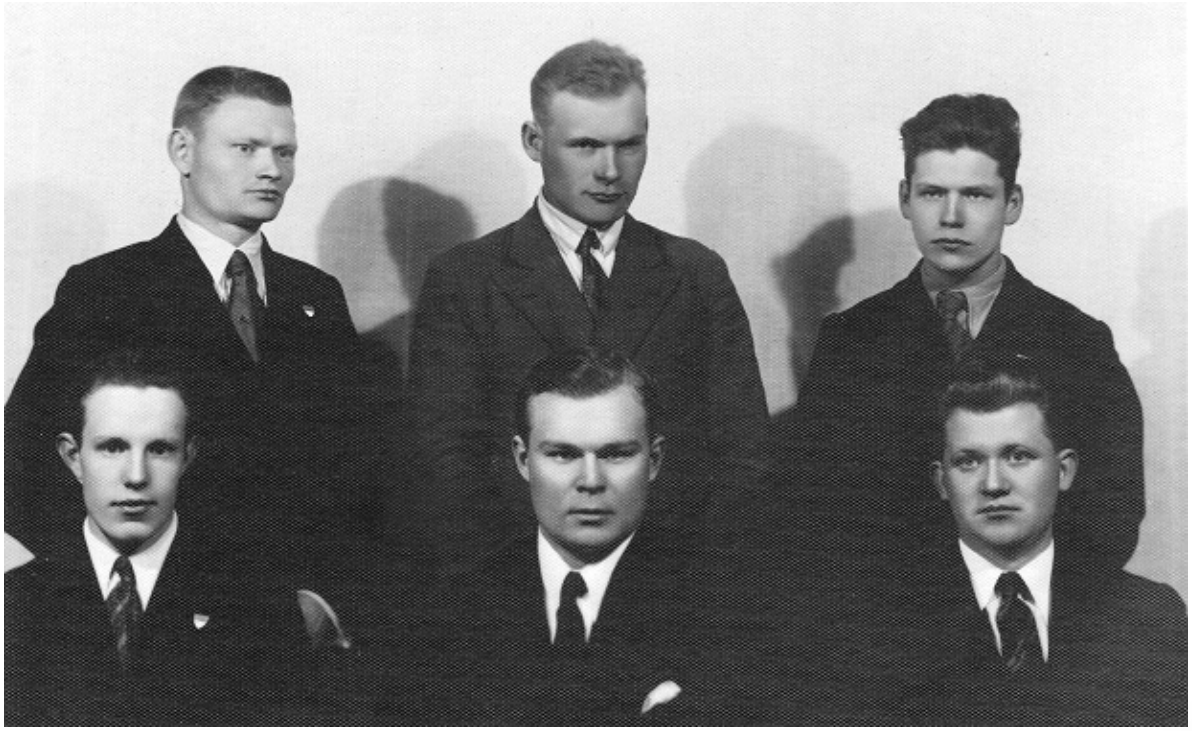

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- Seltside loomine
  - Narva Kurttummade Selts “Valgus” asutati 1932. a. (täpsed andmed puuduvad).

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- Seltside loomine
  - Häälteenamusega pandi seltsile nimeks Tallinna Kurttummade Selts. Muudetud põhikiri saadeti Kohtu-Siseministeeriumisse registreerimisele. Tallinna Kurttummade Seltsi põhikiri registreeriti Kohtu-Siseministeeriumis 12. aprillil 1934. a. (akt nr.137).

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- Eesti Kurttummade Liidu loomise raskused 1933 – 1938
  - I kongress toimus Tallinnas 24. juunil 1933. a.
  - II kongress toimus Tartus 26. augustil 1934. a.
  - III kongress toimus Pärnus 8. - 10. juunil 1935. a.
  - IV kongress toimus Vändras 23. - 24. juunil 1936. a.
  - V kongress toimus Tallinnas 23. juunil 1937 .a.
  - **VI kongress toimus Tallinnas 23. juunil 1938. a**. (Arkadi Suik, Rein Tomson, Evald Martinson, Osvald Suits)

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

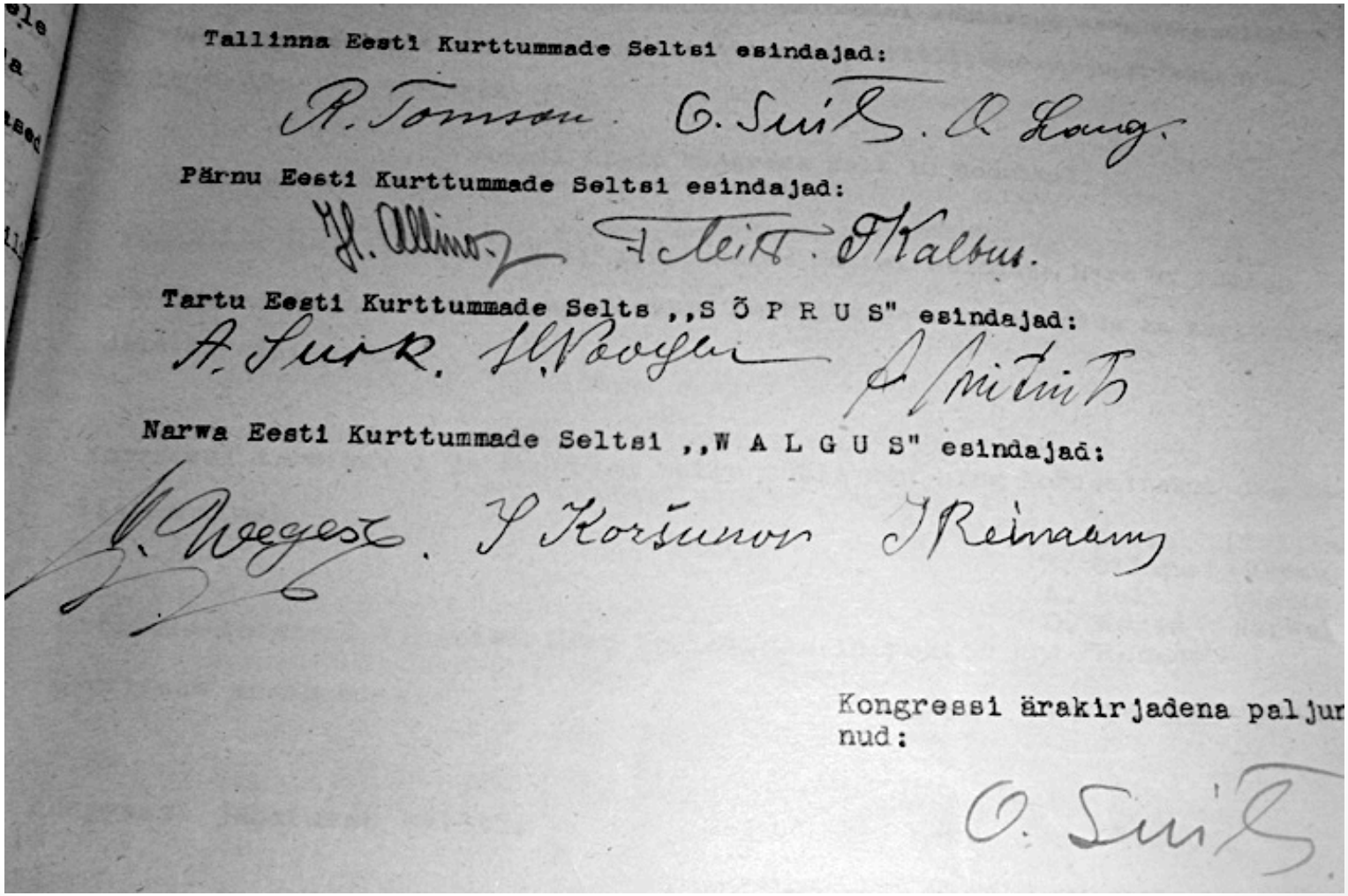
Tallinna Eesti Kurttummade Seltsi esindajad:

P. Tomson. O. Suits. A. Lang.

Pärnu Eesti Kurttummade Seltsi esindajad:

H. Allimor. Tleit. P. Kalbus.

Tartu Eesti Kurttummade Selts „S Õ P R U S" esindajad:

A. Suur. H. Poogen

Narwa Eesti Kurttummade Seltsi „W A L G U S" esindajad:

J. Korsunow. J. Reinaam

Kongressi ärakirjadena paljun
nud:

O. Suits

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- Aastad 1940 – 1950
  - Eesti NSV Kurttummade Keskuse (EKK) I kongress – 22. – 23. aprill 1945
    (osales Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissariaadi (SKRK) Isamaasõja invaliidide heaolu inspektor R. Engmaa)
  - Tulised vaidlused Eduard Kalmi, Johan Kosenkraniuse ja Ervin Reima vahel
  - Keskjuhatuse presiidiumi tööd 1945 – 1947 juhtis Eduard Kalm, pärast Arnold Jätmar.
  - Artellide ja abimajandite huvitav ajajärk
  - Invaliidide Kooperatsiooni Nõukogu Tamboomi juhtimisel ei olnud ülesannete kõrgusel, Kalm kaitses kurtide huve. ITK tegevuse tagajärjel kadus Viljandi artell (Tallinna, Pärnu, Tartu, Viljandi artellid)

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eduard Kalm

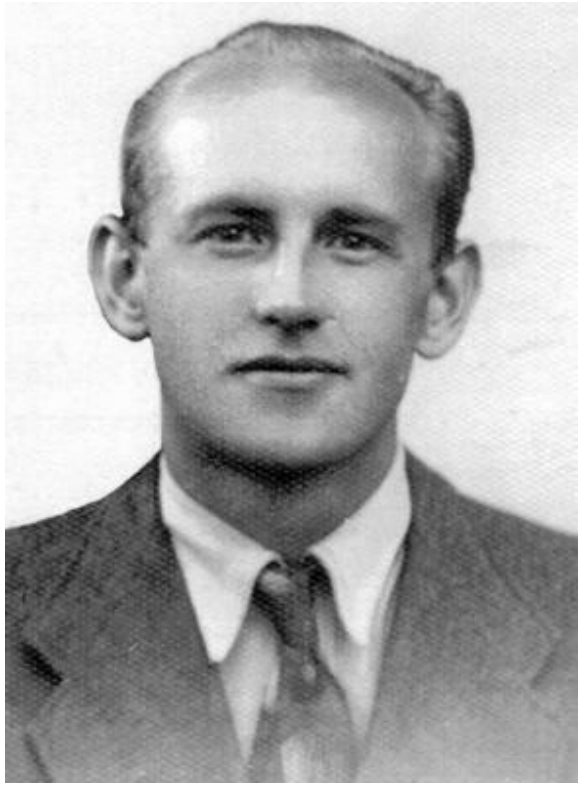

Arnold Jätmar

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- Aastate 1940 – 1950 kokkuvõte
  - Artellide kujundamine õppe-tootmistöökodadeks
  - Tähtsad küsimused – töö, haridus, kultuur, sotsiaalsed küsimused, oma majad jne.

- Aastad 1950 – tänapäevani
  - Ühingu territoriaalosakonnad ja algorganisatsioonid:

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Tallinna territoriaalosakond (747 liiget)	Tartu territoriaalosakond (446 liiget)	Pärnu territoriaalosakond (275 liiget)
Tallinn (179)	Kooli (105)	Pärnu ÕTE (75)
Koondis (121)	Tartu ÕTE (127)	Pärnu (65)
Tallinna ÕTE (102)	Linna (84)	Sõprus (58)
Pensionär (100)	Valga (60)	Viljandi (45)
Porkuni (96)	Edu (70)	Kingissepa (32)
Kohtla-Järve (49)		
Rakvere (48)		
Narva (19)		
Hiiumaa (17)		

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

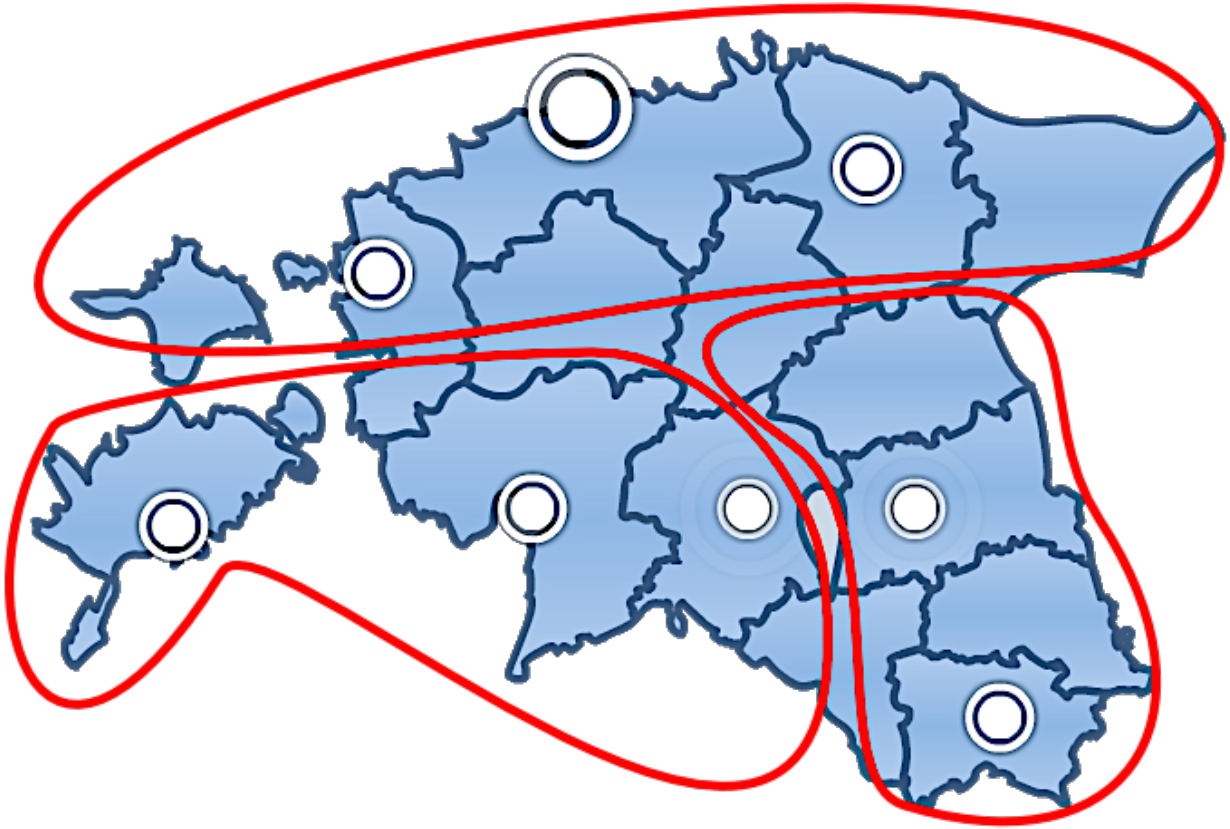

Territoriaalosakondade ligikaudne jaotus üle Eesti

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

EESTI KURTIDE LIIT (katusorganisatsioon)
Tallinna ja Harjumaa Kurtide Ühing (366)
Tartumaa Kurtide Ühing (156)
Pärnumaa Kurtide Ühing (111)
Viljandi Kurtide Ühing (37)
Saarte Kurtide Ühing (7)
Läänemaa Kurtide Ühing (16)
Lääne-Virumaa Kurtide Ühing (25)
Võrumaa Kurtide Ühing (29)
Eesti Kurtide Noorte Organisatsioon (61)
Eesti Viipekeeletõlkide Kutseühing (27)

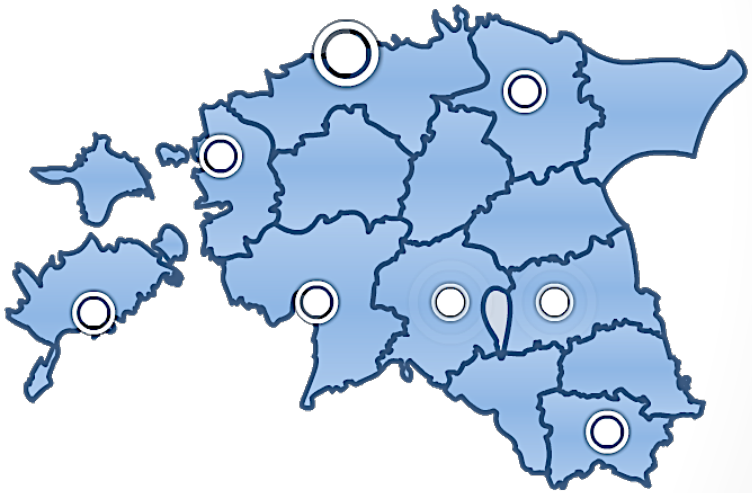

Liikmete statistika 31.09.2016 seisuga: 10 organisatsiooni, 835 liiget

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- Kiire visuaalne pilguheit oldud esimeestele

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- 2017. aasta hetkeseis
  - Liidu majandamine ja finantseerimine
  - Liikmesühingute majandamine ja raskused
  - Suurte projektide tegemise õnnestumised ja raskused
  - Avalike teenuste raske kättesaadavus ja jätkusuutmatus
  - Hariduse kitsaskohad
  - Sotsiaalsete küsimuste lahendamise kitsaskohad

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- Viimaste aastate üldine iseloomustus
  - Aktiivne osalemine kohalikul ja riiklikul tasandil
    - Positiivsed ja negatiivsed tendentsid (projektide põhine töö-, sotsiaal- ja elukorraldus)
- Valdkondade valimine või eelistamine
  - *Võta või jäta* teema
  - Valdkonnad ei ole modulaarsed
- Avalike teenuste aus rahastamine
- Noorte hariduse kättesaadavus (nn tulekahjude kustutamine)
- Töötus ja selle vähendamise jõupingutused (töövõimereformi näitel)
- Viipekeele ja kurtide kultuuri tunnustamine ja toetamine (praegu on löögi all kahe maailma kommunikatsiooni vahendajate ehk viipekeeletõlkide koolitus)

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

- Kokkuvõte
  - Donkihhotlus vs pragmaatilisus
  - Kaardistamine
  - Iga aasta toob uusi probleempüstitusi, muresid ja rõõme
    - Reformide paljusus
  - Kurtide kogukonna kommunikatsioonile probleemse ligipääsu teadvustamine (praegu liiga palju nn halle tsoone ministeeriumide vahel)
  - Saavutused, millega võib hakatuseks rahule jääda
    - ETV 2 viipekeelsed uudised
    - Koduleht http://www.ead.ee
    - Videoportaal https://videoportaal.ead.ee
    - RV sõnastik https://rv-sonastik.ead.ee
    - Koostöö uued vormid
  - Tulemuste mõju ja efektiivsus

Eesti Kurtide Liidu ajalugu minevikust tänapäevani

Kas ajalugu kordub taas ja taas?